

БУХОРО ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ

(Энг кадимги замонлардан хозиргача)

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ**

БУХОРО ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

ТАРИХ ВА МАДАНИЙ МЕРОС ФАКУЛЬТЕТИ

БУХОРО ТАРИХИ КАФЕДРАСИ

БУХОРО ТАРИХИ МАСАЛАЛАРИ

(энг қадимги замонлардан ҳозиргача)

мавзусидаги Республика илмий-амалий (онлайн) конференция

МАТЕРИАЛАРИ

Бухоро – 2021

holding such events, representatives of different nationalities get to know each other better. National cultural centers are the foundation on which all spheres of the country's life are based. Traditional competitions, book presentations, meetings with well-known figures of culture, science and art of Uzbekistan and foreign countries are regularly held.

The national cultural centers of our country are united by interethnic tolerance, friendship, brotherhood, and kinship ties. Since 2017, all activities are held under the motto «Uzbekistan is our common home!». National cultural centers take part in all national holidays. They demonstrate their national songs, dances, various exhibitions, samples of national dishes and handicraft products, and prepare special cultural programs. In addition, it is interesting and colorful to celebrate their traditional national holidays in the centers.

ASHTARXONIYLAR SULOLASI VA HINDISTON DAVLATI TASHQI ALOQALARI

Baqoyev Umidjon

Buxoro davlat universiteti talabasi

Ilmiy rahbar:

Jamolova D.M

Tarix fanlari bo'yicha falsafa doktori

Shayboniylar inqirozidan so'ng Buxoro xonligida hokimiyat tepasiga Ashtarxoniylar sulolasi keldi. Ashtarxoniylar sulolasi davrida tashqi aloqalar asosan qo'shni mamlakatlar bilan olib borilgan. Ashtarxoniylar sulolasi chegaralariga yaqin bo'lgan davlatlardan biri Hindiston hisoblanadi. XVII asr boshlarida Hindiston Boburiylar sulolasi¹ hukmronligi ostida edi.

1614-yilda Ashtarxoniylar hukmdori Imomqulixon(1611-1642) o'z elchilarini imperator Jahongir saroyiga yuboradi.² Maktubda Shayboniylar hukmdori Abdullaxon II va Akbarshoh zamonlarida Buxoro xonligi va Hindiston mamlakati o'rtasida o'zaro ittifoq tuzilgan bo'lib, bu ittifoq natijasida Iroq va Eronning ko'p qismi va Xurosonning bosib olinganligi to'g'risida yozilgan.³

Muhammad Yusuf Munshiy o'zining "Tarixi Muqimxoniy" asarida ko'rsatishicha, oradan bir necha vaqt o'tgach, Jahongir podshoh Hakim Hoziq⁴ni

¹Xorijiy va ko'plab tadqiqotlarda Bobur va uning avlodlarini "Buyuk mo'g'ullar imperiyasi" deb atashgan. Boburiylar temuriyzoda Bobur avlodlaridan. Boburiylarning mo'g'ullar imperiyasi deb xato atalishiga asosiy sabablardan biri Amir Temur va uning avlodlari mo'g'ullardan kelib chiqqan deb talqin qilinganligidir. Ammo tarixiy jihatdan ular "Buburiylar imperiyasi" deb atalishi lozim.

² Мухаммад Юсуф Мунши. Муқим-ханская история / Перевод с таджикского, предисловие, примечания и указатели А.А.Семенова. -Ташкент: Изд-во АНУзССР, 1956. -С. 88

³ Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. Б

⁴ Hakim Hoziq o'z zamonasining buyuk kishisi, yorqin aql egasi, olim, shoir va tabib edi.

elchilik rasmi bilan oliy maqom xon (Imomqulixon) huzuriga yuboradi.¹ Tadqiqotchi Nizomiddinov I. asar haqida to'xtalib, Hakim Hoziq elchiligi Buxoroga jo'nab ketganidan bir yil keyin Jahongir vafot etgan. Agar biz Hakim Hoziq elchiligini Buxoroda bir yil turgan deb faraz qilsak, (Jahongirshoh 1627 yil vafot etgan) u holda hind elchilari Buxoroga 1624-1625 yillari, demak, Imomqulixon elchiligidan o'n yil keyin ("Oradan bir qancha vaqt emas" !) kelgan bo'ladi.² Muhammad Yusuf Munshiy asarida Hakim Hoziq elchiligi Jahongirshoh tomonidan yuborilgan elchilik deb yozgan. Ammo "Matlabut-tolibin" asaridagi voqelarning tavsifi Hakim Hoziq Shoh Jahon tomonidan yuborilgan elchi ekanligi aniqlab beradi.³

Hindiston va Buxoro xonligidagi aloqalar uzoq vaqt uzilib qolmagan. Manbalarda ko'rsatilishicha, Hakim Hoziq elchiligidan avval Hindistondan Buxoroga Birka elchiligi kelgan va Ular Buxoroda bir necha yil turganliklaridan so'ng, vatanlariga qaytganlar.⁴ Shundan so'ng Buxoro xonligidan Hindistonga Xo'ja Abdurahim⁵ boshchiligida elchilar yuboriladi.

1626-yilda Imomqulixon imperator Jahongir huzuriga o'z elchisi Abdurahmon Jo'yboriyini jo'natib, Xuroson uchun safaviylarga qarshi kurashda yordam ko'rsatilishini so'raydi, lekin muzokaralar Jahongir vafoti tufayli to'xtab qoladi.⁶ Imomqulixon elchisi Abdurahimxo'ja turli sovg'a- salomlar bilan birga Jahongirga bir yirik la'l "tuhfa" qiladi. Jahongir ham Abdurahimxo'jaga 40 ming rupiya pul va har biri 1500, 1000 va 500 misqol og'irlikdagi uchta oltin "kavkabi tole" hadya etgan.⁷ Hind tarixchisi Banarsi Prasad Saksenaning fikricha, Hindistonga elchilik vazifasi bilan kelgan Xo'ja Abdurahim Buxoro xonligining Xurosonni Hindiston va Buxoro o'rtasida bo'lib olish haqidagi taklifni ham bayon qilgan va Jahongirshohning vafoti munosabati bilan taklif amalga oshmagan.⁸ Tarixiy asarlarda Imomqulixonning onasi va

¹ Мухаммад Юсуф Мунши. Муким-ханская история / Перевод с таджикского, предисловие, примечания и указатели А.А.Семенова. -Ташкент: Изд-во АНУЗССР, 1956. -С. 88

²U o'z tadqiqotlarida Muhammad Yusuf Munshiyning "Tarixi muqimxoniy asaridagi chalkashlik va xatoliklarni isbotlab beradi. *Bu haqida qarang:* Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё-Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 46

³ *Bu haqida qarang:* Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 49

⁴ Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 46

⁵ Хо'ja Islom Jo'yboriyning nabirasi va Хо'ja Sa'd Jo'yboriyning ikkinchi o'g'li hisoblanadi. Abdurahim Хо'ja umri davomida zamon marhamatlaridan hamda Jo'yboriyalar xonadoni imtiyozlari va ichki udumlaridan o'z manfaati yo'lida foydalanib qolishga harakat qiladi va bunga erishadi. U Jo'yboriyalar xonadonining omadli merosxo'ri edi. *Bu haqida qarang:* Тўраев Ҳ Бухоро хонлигининг XVI-XVII асрлар ижтимоий-сиёсий ва маънавий-маданий ҳаётида Жўйбор хўжаларининг тутган ўрни. Тарих фанлари доктори илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация. Тошкент-2007.- Б.176

⁶ Хайруллаев М. Ўзбек дипломатияси тарихидан Тошкент- 2003. Б. 112

⁷ Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 19

⁸ Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 47

Jahongirshohning xotini Nurjahonbegim ham (o'z vakillari orqali) bir-birlariga do'stona maktublar va qimmatbaho tuhfa hamda hadyalar yuborib turganliklari haqida ma'lumotlar bor.¹

Boburiylar hukmdori Avrangzeb zamonida ham Buxoro hukmdorlari bilan do'stona aloqalar yo'lga qo'yilgan. Bu munosabatlar Buxoro xoni Abdulazizning Avrangzeb podshohlik taxtiga o'tirganligini qutlovchi xati bilan boshlanib ketadi.

O'zbekiston Fanlar akademiyasining Sharqshunoslik institutida saqlanayotgan "Maktubot, munshaot va manshurot" qo'lyozma asarda Abdulazizning Avrangzeb nomiga yozilgan uch maktubi keltirilgan.² Ushbu maktub va elchilik to'g'risida Nizomiddinov I. o'z tadqiqotlarida batafsil bayon qilgan.

Abdulazizxon (1645-1681) Avrangzebning taxtga o'tirganligini qutlovchi maktub yozib, maktubni elchi Xo'ja Ahmad al-Husayniy Naqshbandiy olib boradi. Maktubda Avrangzeb shaxsiyatini uzoqdan-uzoq ta'riflash bilan boshlanib, so'ng hamjihatlik odati do'stlik uchun bebaho gavhardir, deb uqtirilgach, birdamlikni mustahkamlash lozimligi izhor etadi. "Mirotul olam"da ko'rsatilishicha, Buxoro elchilari Avrangzeb saltanatining to'rtinchi yiliga kelib ikki marta to'rt rabi-usoni oyida (27 noyabr 1661 yil) va 24 rajab oyida (14 mart 1662 yil) hind shohi qabulida bo'lganlar. Elchilarga Hindistondan taxminan bir lak-u yigirma (120) ming rupiya naqd pul va mollar tuhfa etilgan. Avrangzeb saltanatining beshinchi yili boshlangan kunda elchilarga ketishga ruxsat berilgan ammo elchilik boshlig'i Xo'ja Ahmad(al-Husayniy) Lohurda vafot etgan.³ Avrangzeb saltanatining oltinchi yili (1664) Abdulazizxonning mulozimi Kuchakbek Buxorodan hind shohi uchun ot va ov hayvonlari keltiradi; buning evaziga Kuchakbekka faxriy to'nva ikki ming rupiya in'om etadi. Keltirilgan tuhfa ichida ov qushlari hukmdorga ma'qul bo'ladi, Avrangzeb Abdulazizxonga xat yozib, yana bir necha ov qushlari va jonivorlarni berib yuborishni iltimos qiladi. Maktubda bu xil tortiqlarni do'stlik ramzidir deb ta'rif qiladi.

1665- yil iyul oyida Avrangzeb Buxoroga Mustafaxon Xofi boshchiligidagi elchi yuboradi. Elchilar Abdulazizxon nomiga yozilgan maktub va umumiy qiymati 150 ming rupiyalik sovg'a keltiradilar.⁴ Mustafaxon Xofi elchiligi qanday maqsadlar bilan yuborilganligi, uning Buxorodan qaytgan-qaytmagani to'g'risida aniq ma'lumotlar bo'lmasada, Abdulazizxonning Avrangzeb nomiga yuborgan maktubi bu elchilik haqida birmuncha ma'lumot topishga yordam

¹ Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 49

²Мактубот, муншоот ва маншурот. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Шарқшунослик институтининг қўлёзмалар хазинаси 289-қўлёзмаси 1. *Bu haqida qarang:* Хайруллаев М. Ўзбек дипломатияси тарихидан Тошкент- 2003. Б.113

³ Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. 58-59 бетлар.

⁴ Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 60

beradi. Maktubda Avrangzeb shaxsi ulug'lanib, ikki o'rtadagi do'stlikni mustahkamlash, shia mazhabidagi eronliklarga qarshi Iroq va Xurosonga yurishga qaror qilinganligi bayon qilingan bo'lsada, Mustafaxon Xofi tomonidan shu masala yuzasidan muayyan fikr aytilmaganligi taajjublaniladi.¹

1669 yil 11 may Hindistonga Buxorodan Rustambiy boshchiligidagi elchilar kelgan. Rustambiy Abdulazizxon maktubi bilan birga turli hadyalar olib kelgan. Rustambiy Avrangzeb saroyida yaxshi kutib olingan va birinchi qabulda hind shohi elchiga qimmatbaho sovg'alar hadya etgan. Abdulazizxonning Avrangzeb nomiga bitilgan maktubi Rustambiy tomonidan olib kelingan. Rustambiy elchiligiga javoban 1670 yil may oyida Hindistondan Yakkatozxon elchiligi yo'lga chiqadi. Elchilar Buxoro xoniga 100 ta podsholik (matndamuhlik, deyilgan) oti, 4 ming rupiya turadigan bir fil, qimmatbaho toshlar bilan bezatilgan jamdar quroli, qilich, jig'a va boshqa hadyalar keltiradilar.²

Ashtarxoniylar hukmdori Subhonqulixon(1681-1702) zamonida ham Boburiylar sulolasi bilan aloqalar birmuncha rivojlangan.

1684 yilda Avrangzeb Buxoroga elchi yuborib, "dahriy" shialarga qarshi birgalashib hujum qilish taklifini bildirgan. Shu bilan birga ushbu tashabbusdan yana bir alohida maqsad ham bor edi. Buning ma'nosi boburiylarning Qandahorni qaytarib olishga intilishi edi.³ Xuddi shu fikr "Tarixi Muqimxoniy"da ham bildiriladi. Undagi ma'lumotga ko'ra Hind elchisi bilan Buxoro xoni o'rtasida Eronga qarshi bir ittifoq tuzilgan. Subhonqulixon shu ittifoqqa suyangan holda Xurosonni bosib olish uchun bir necha bor hujum uyushtirgan, lekin o'sha vaqtda Xorazm xoni Ernak sultonning Buxoroga qo'shin tortib kelishi Xuroson urushining muvaffaqiyatli chiqishiga to'sqinlik qilgan edi.⁴

Xulosa qilib aytganda, Ashtarxoniylar davrida Boburiylar sulolasi bilan ko'plab elchilik aloqlari olib borildi. Jumladan, Imomqulixon, Abdulazizxon, Subhonqulixon, kabi hukmdorlar boburiyzoda hukmdorlar bilan yozishmalar olib borib, ikki davlat o'rtasidagi munosabatlarni mustahkamladilar va yuqori pag'onaga ko'tardilar. Buxoro xonligi va Hindistondagi boburiylar imperiyasi o'rtasidagi diplomatik aloqalarni tahlil etar ekanmiz, bu aloqalar ko'proq ikki tomonning safaviylar sulolasi hukmronlik qilgan Eronga qarshi kurashda ittifoqtuzish rejasini amalga oshirish maqsadini ko'zlab olib borilganligini ko'rishimiz mumkin. Buxoro xonligi va unga tutash davlatlar muayyan manfaatlarni ko'zlab, ya'ni o'z chegaralariga yaqin joylashgan hududlar, xususan, Xuroson va hozirgi Afg'oniston yerlari ustidan nazorat o'rnatish uchun kurash olib bordilar. Ashtarxoniylar davrida mamlakatdagi

¹ Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 60

² Низомиддинов И. XVI-XVIII асрларда Ўрта Осиё- Ҳиндистон муносабатлари Ўзбекистон ССР "ФАН" нашриёти Тошкент- 1966. - Б. 61

³ Хайруллаев М. Ўзбек дипломатияси тарихидан Тошкент- 2003. Б.114

⁴ Мухаммад Юсуф Мунши. Муқим-ханская история / Перевод с таджикского, предисловие, примечания и указатели А.А.Семенова. -Ташкент: Изд-во АНУЗССР, 1956. -С. 153

tartibsizlar bo'lishiga qaramay, ma'lum darajada tashqi aloqalar rivojlandi. Ashtarxoniyalar 150 yildan ortiq hukmronlik qilgan bo'lsada, tashqi siyosatda muhim elchilik aloqalari olib bordi.

ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Boltayev, Bobir Baxtiyorovich. "BUXOROLIK MINIATURACHI-RASSOM SADRIDDIN POCHCHAYEV IJODIGA BIR NAZAR." *Scientific progress* 1.6 (2021): 998-1004.
2. Rajabov, Oybek Iskandarovich. "BUXORODAGI AYRIM MUQADDAS QADAMJO-QAL'ALAR XUSUSIDA." *Scientific progress* 1.6 (2021): 1162-1168.
3. Умаров, Б. Б. "НА КИСЛЯКОВ ТАДҚИҚОТЛАРИДА ЖАНУБИЙ ТОЖИКИСТОН ЭТНИК ТАРИХИ." *Scientific progress* 1.6 (2021): 1005-1009.
4. Тўраева, Г. Б., Ўтаева, Ф. Х., & Жумаева, Н. А. (2021). ОА СУХАРЕВА ТАДҚИҚОТЛАРИДА БУХОРО ТАРИХИ ВА ЭТНОГРАФИЯСИНИНГ ЎРГАНИЛИШИ. *Scientific progress*, 1(6), 1010-1018.
5. Bakhtiyorovich, Boltaev Bobir. "Excerpts from the life of the bukharian artist." *Middle European Scientific Bulletin* 12 (2021): 160-165.
6. Ochilov, A. T. "DATING OF THE ZAMANBABA CULTURE: ASSED ON ARCHAEOLOGICAL SOURCES." *Theoretical & Applied Science* 12 (2019): 589-591.
7. Mubinov, M. A. "Diplomacy of the eastern states and central asian khanates in the struggle for independence." *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HISTORY* 2.5 (2021): 26-31.
8. Maksud, Beshimov. "Markets of Bukhara." *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HISTORY* 2.5 (2021): 18-21.
9. Sharopov, Dilshod Ravshan O'G'Li. "ABDURAZZOQ SAMARQANDIYNING "MATLAI SA'DAYN VA MAJMAI VAHRAYN" ASARINING O'RGANILISH TARIXI." *Scientific progress* 2.1 (2021): 358-361.
10. Очилов, Алишер Тўлис Ўғли. "БУХОРО ВОҲАСИ ШАКЛЛАНИШИДА ЗАРАФШОН ДАРЁСИНИНГ ЎРНИ ВА ВОҲА ТАРИХИЙ ГЕОГРАФИЯСИГА ДОИР АЙРИМ МУЛОҲАЗАЛАР." *Scientific progress* 1.6 (2021): 933-938 Murodova, Dilrabo Shomurodovna, and Feruza Xolmamatovna O'tayeva. "TF Gelax tadqiqotlarida Buxoro shahri mudofaa tizimining organilishi." *The Fifth International Conference on History and Political Sciences*. 2015.
11. Turaevich, Halimov Talat. "From the history of economic relations between central asia and india (XV-XVII centuries)." *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HISTORY* 2.5 (2021): 22-25.

12. OCHILOV, Alisher. "JEWELRYC TRADITION IS A SOURCE OF STUDY OF BUKHARA HISTORY." *Bayterek Uluslararası Akademik Araştırmalar Dergisi* 1.1: 105-116.
13. Бобожонова, Феруза Хаятовна. "БУХОРО МАДРАСАЛАРИ МАЪНАВИЯТ ДУРДОНАСИ." *Scientific progress* 2.1 (2021): 362-366.
14. Муродова, Дилрабо Шомуродовна. "ИККИНЧИ ЖАҶОН УРУШИ ЙИЛЛАРИДА БУХОРОДА ИЛМ ВА ФАН (БУХОРО ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ МИСОЛИДА)." *Scientific progress* 2.1 (2021): 660-664.
15. Ochilov Alisher. "The Role of Zamanbaba Culture in The Social and Economic History of Bukhara Oasis During Bronze Age." *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF SOCIAL SCIENCES AND HISTORY* 2.4 (2021): 42-47.
16. JAMOLOVA, DILNOZA MUYIDDINOVNA. "THE END OF THE EMIRATE OF BUKHARA: THE END OF THE POLITICAL STRUGGLE BETWEEN THE JADIDS AND THE ULEMA." *International Journal of Philosophical Studies and Social Sciences* 1.1 (2021).
17. Jamolova, D. M. "Traveling to Modernity: Perception of Modernity of the Central Asian Muslims in the early 20th century." *International Journal of Psychosocial Rehabilitation* 9.24 (2020): 4202-4207.
18. Темиров Ф., Исломов Д. САДРИДДИН АЙНИЙ–ЗАМОНДОШИ ФИТРАТ ҲАҚИДА //Scientific progress. – 2021. – Т. 2. – №. 1. – С. 1349-1354.
19. Темиров Ф., Халикова Н. БУХОРО АМИРЛИГИДА ТАШҚИ СИЁСАТ ВА ДИПЛОМАТИЯНИНГ РИВОЖЛАНИШИ ТАРИХИДАН //Scientific progress. – 2021. – Т. 2. – №. 1. – С. 1276-1282.
20. Темиров Ф., Умаров Б. БУХОРО АМИРЛИКДА ОИЛА, НИКОҶ ВА МЕРОС ҲУҚУҚИНИНГ АМАЛДА ҚЎЛЛАНИШИ //Scientific progress. – 2021. – Т. 2. – №. 1. – С. 1201-1207.

XX ASR 50-YILLARIDA BUXORO ADABIY MUHITI

*Amonkeldi Axmatov –
BuxDU tayanch doktaranti*

1950-yil Buxoro adabiy muhitida alohida ahamiyatga molik yil bo'ldi. Avvalo, ushbu yilda aksar tadbirlar O'zbekiston SSRning 25 yilligiga bag'ishlanadi. Shu munosabat bilan O'zbekiston Sovet Yozuvchilar uyushmasi prezidiumi partiya tashkilotlari bilan birgalikda korxonalar, kolxozlar va ta'lim muassasalariga yozuvchilar jamoalarini muntazam ravishda yuborib turgan. O'zbekiston sovet adabiyotining 25 yilligi munosabati bilan yozuvchilar jamoasi viloyatlarga tashrif buyurishadi va ko'plab adabiy kechalarda ishtirok qilib, O'zbekiston sovet adabiyotining yutuqlari haqida ma'ruzalar qiladilar.

Baqoyev Umidjon, Jamolova D.M. Ashtarxoniylar sulolasi va Hindiston davlati tashqi aloqalari.....	79
Amonkeldi Axmatov. XX asr 50-yillarida Buxoro adabiy muhiti	84
Шодиева Шахло. Бухоро амирлигидаги ижтимоий қатламлар фаолияти (XIX аср иккинчи ярми – XX аср бошлари).....	87
Нормуродова Г.Б. Мирза Насруллоҳбий қўшбеги – ислохотпарвар вазир. 94	
Бобоев Феруз. Бухоро областида коллективлаштириш сиёсати ва унинг оқибатлари.....	98
Ҳаётова Нафиса. Бухоро шаҳарсозлиги тараққиётида логистика хизматларининг аҳамияти.....	103
Ҳайитов Ш.А. Ўрта Осиёда миллий - худудий чегараланишлардан сўнг янгидан районлаштириш тадбирлари	106
Rajabov O.I. Buxoro vohasi aholisining xalqaro savdo-sotiqdagi aloqalari xususida	109
Миракбаров Мирҳомид. Мурунгов олтин конининг кўхна Бухоро тарихида тутган ўрни.....	113
Ҳайитов Ж.Ш. Бухорода донли экин янги навларининг тарқалиши тарихини ўрганишда архив материаллари муҳим манба.....	115
Рашидов Шохжаҳон. Иккинчи жаҳон уруши йилларида Бухоро вилоятига раҳбарлик қилган таниқли арбоб	118
Қудратов Ш.Ё. Бухоро амирлигининг ғарб мамлакатлари билан савдо алоқалари.....	121
Хайдаров М.М. БХСР да марказ ваколатли ташкилотлари фаолиятига доир мулоҳазалар.....	126
Рахмонов Камол. XX асрнинг 20-йиллари ижтимоий муаммоларига доир айрим мулоҳазалар	132
To'rayeva Guli, Elmurodova Xursandoy. XVII-XIX asrlarda O`rta Osiyo masalasida ingliz-rus raqobati	134
Тураев Х. Бухара и сефевидский Иран: основные тенденции взаимоотношений	139
Ahmadov Humoyun. Choriqulboy hayotiga bir nazar	145
Mubinov Muhammadali. Buxoro amirligining o`z mustaqilligi uchun kurashlardagi diplomatiyasi.....	148
To'rayeva Guli. Turkiston to'plamining yaratilish tarixi	154
Zamonov A.T., Subhonov Farruhjon. Subxonqulixonning bir necha marta taxt vorisi tayinlashiga nima sabab bo'lgan edi?.....	158

3- ШЎЪБА. БУХОРО ТАРИХИ МАНБАШУНОСЛИГИ ВА ТАРИХШУНОСЛИГИ; БУХОРО ТАСАВВУФ ТАРИҚАТЛАРИ МАКТАБИ.....

Rajabov O.I. Buxorolik o`rta asr islomshunos olimlar.....	162
Равшанов Ўқтамали. Бухоро музейида сақланаётган қуръонлар коллекцияси.....	168
Чўтматов Жўрабек. Термиз ва Бухоро илмий алоқаларига доир.....	174

**BUXORO DAVLAT
UNIVERSITETI**